

THEMA SYNODALE KERK

Beste mensen,

We zijn het bijna vergeten: op 19 augustus jl. hebben vanuit de pastoraatsgroep Morgenster Pierre Heinen en Wim Hendriks een avond georganiseerd over het thema Synodale Kerk. Chris Vermazen hield een lezing over dit onderwerp.

Doordat er veel meer mensen kwamen dan verwacht (dat is positief!), werd het improvisatietalent van de organisatie op de proef gesteld, om de avond in goede banen te leiden. Vooral tijdens en na de pauze was het 'rommelig'.

De lezing duurde (veel) te lang, was lang niet voor iedereen goed te volgen en de nadruk lag teveel op historie en te weinig op huidige situatie en toekomst van de kerk. Velen gingen dan ook (teleurgesteld?) eerder huiswaarts.

Er was geen gelegenheid voor discussie en het stellen van vragen. Dat was eigenlijk ook niet de bedoeling van de avond; het ging namelijk om het geven van informatie over het begrip Synodale Kerk.

Dit alles maakt het moeilijk een goed en duidelijk verslag te maken van de avond. Reden ook waarom u zo lang op dit verslag hebt moeten wachten. Toch is een follow-up van deze avond nuttig; ook al komt die wat later..... Of zoals Kapelaan Guido Kessels het eens treffend verwoordde: "dat is het martelaarschap van geduld".

We hebben dan ook Chris Vermazen gevraagd een bijdrage te leveren. Hij heeft een duidelijk verhaal gemaakt en zijn verslag vindt u hieronder in **Bijlage 1**.

Pierre en Wim hebben hun versie gemaakt en deze vindt u hieronder in **Bijlage 2**.

'Synodale Kerk' is niet nieuw, zoals Chris Vermazen duidelijk maakte. In de boekwinkel van Klooster Wittem is veel literatuur te vinden. Een overzicht van titels vindt u hieronder in **Bijlage 3**.

Chris Vermazen heeft een compilatie gemaakt van de groepsopdrachten. Deze vindt u hieronder in **Bijlage 4**.

Tot slot:

In onze nieuwe parochiefederatie, Octo Ecclesiae, worden binnenkort twee synodale avonden gehouden; op do. 5 november en op do. 26 november. Beide avonden beginnen om 19:30 uur. Voor 1 november kunt u zich hiervoor aanmelden via e-mail federatiesynodaal@gmail.com.

Met vriendelijke groet,

BIJLAGE 1

SYNODALITEIT EN DIALOOG – GULPEN

Nadat via een themalezing op woensdag 19 augustus j.l. het begrip synodaliteit in verhouding tot de leken-gelovigen aan de orde kwam, is het nu tijd voor de volgende stap. Zoals eerder opgemerkt behoren alle gelovigen -priesters, diakens religieuzen en leken- gezamenlijk tot het volk van God. Met dezelfde waardigheid en respectvolle deelname in het samen "Kerk zijn".

Synodaliteit betekent dan ook: "samen op weg". Allen zijn we apostelen en verantwoordelijk voor de evangelisatie. Dat betekent concreet: Christus, zijn persoon en leven duidelijk maken in de wereld. En juist dat is iets, dat voor gewone gelovigen ongekend is, omdat niemand hen dat ooit uitlegde of hen ertoe inspireerde. Zodoende is de leek slechts een consumerende, braaf navolgende gelovige geworden, zich niet bewust van zijn plaats in de kerk. Dit terwijl het Tweede Vaticaans Concilie een duidelijke opwaardering van de leken-gelovige in de kerk voorstelde.

Tijdens de lezing in augustus werd uitgelegd hoe het zover kon komen. Paus Franciscus ze7e de toon tot verandering met het synodale proces dat ook in ons bisdom is ingevoerd. Dat betekent dat alle gelovigen mee moeten gaan missioneren, zoals Petrus dat al duidelijk maakte in zijn tijd (1 Petrus 3), en dat kan best. We moeten alleen weten hoe dat missioneren of evangeliseren aan te pakken, Dat kunnen we ons gemakkelijk leren door middel van het dialooggesprek. Hier gaat het erom goed naar de ander te luisteren, je eigen mening niet altijd tot norm te maken, respect leren tonen voor

andermans overtuiging, goed communiceren, feiten van meningen leren onderscheiden en vooral proberen te onderscheiden wat de Heilige Geest os wellicht duidelijk wil maken door het gesprek. Dit laatste heet “onderscheiden “. Zo leren we van elkaar, worden erin gesterkt ons geloof zichtbaar te maken voor de buitenwereld. Zo’n dialooggesprek is niet vrijblijvend; het gaat erom, dat het tot iets leidt (doel) waarmee we als Kerk van de Toekomst verder kunnen.

Chris Vermazen september 2026

BIJLAGE 2

Pierre Heinen en Wim Hendriks hebben van de avond geen (letterlijk) verslag gemaakt.

Onderstaand is een persoonlijke weergave van hun bevindingen.

Het idee van synodaliteit is niet nieuw. Al decennia lang komen mensen bij elkaar in vieringen in ‘Samen–op–weg–kerken’ vaak zonder priester of dominee.

Actieve, ‘geëmancipeerde’ deelnemers leggen aan elkaar de blijde boodschap van het evangelie uit en de betekenis ervan voor de huidige tijd.

Al eeuwen trokken geestelijken en gelovigen samen op. Niet alleen in catechese maar ook in onderwijs en gezondheidszorg.

En in moderne tijden zoeken mensen naar verdieping en bezinning. De mens hee(behoefte aan spiritualiteit. Als kerken leeglopen, ontstaan er initiatieven in de vorm van oecumenische basisgroepen. “In een kerkdienst zonder dominee doet elke gelovige mee..... “.

Synodale kerk, wat betekent dat (nou weer)?

Paus Leo XIV zegt hierover:

“Synodaliteit is een houding, een openheid, een bereidheid om te begrijpen.

Iedereen in de kerk hee(een stem en mag een rol spelen.

Het gaat over samenkomen als gemeenschap”.

Chris Vermazen geeft een overzicht van de geschiedenis van het synodale denken aan de hand van uitingen van de pausen vanaf WO II.

Doordat het betoog nogal doorwrocht was met ingewikkelde teksten en verwijzingen was het verhaal moeilijk te volgen. Globaal komt het erop neer dat sinds Vaticanum II (zestiger jaren) synodaal denken altijd in de stukken heeft gestaan. Echter synodaal denken is een proces, geen project, wat niet altijd genoeg aandacht gekregen hee(in de katholieke kerk.

Onder Paus Franciscus krijgt synodaal denken een boost: Samen gaan we op weg.

Pierre Heinen

Wim Hendriks

BIJLAGE 3

In de kloosterboekwinkel in Wittem vind je een aantal boeken en verslagen over het begrip ‘Synodale Kerk’:

1. Op weg naar een luisterende kerk.

Synodale ervaringen.

Jos Moons e.a.

2. Voor een synodale kerk: gemeenschap, participatie, zending.

Otheo

3. De toekomst van synodaliteit.

Hoe verder?

Kirsten Colberg, Jos Moons.

Otheo

4. De Synodale weg

Leren en Doen.

Carine Devogelaere en Erik Galle

Halewijn.

BIJLAGE 4

Groepsopdrachten lezing Synodaliteit: Gulpen 19-8-2026

13 personen hebben de opdrachten ingeleverd. De nummers verwijzen naar de personen.

Intermezzo 1

Welk aspect van de zending verwaarlozen we in de Kerk denkt u?

- Gelijkwaardigheid * communicatie * politiek (in in inzet * liturgische uiting brede zin)
- Gelovige vorming * onderwijs * spiritualiteit
- Diaconie * anders.....

Reacties: het cijfer geeft_ verschillende personen aan.

1. Gelijkwaardigheid in inzet (rol van de vrouw). Gelovige vorming (naast de dienst binnen de Kerk is er weinig vorming). Herken niets in samen op weg zijn, noch van de opdracht als katholiek actief deel te nemen.
2. Onderwijs: vorming voor begeleiding van communicanten en vormelingen.
3. Gelovige vorming; communicatie.
4. Communicatie; gelijkwaardigheid in inzet.
5. Communicatie; diaconie.
6. Communicatie.
7. Gelijkwaardigheid in inzet; neem de mening van leken serieus.
8. Gelovige vorming; onderwijs.
9. Spiritualiteit.
10. Gelovige vorming, een breder aanbod hiervan
11. Gelijkwaardigheid in inzet; communicatie; onderwijs; politiek; gelijkwaardigheid man en vrouw.
12. Gelovige vorming; onderwijs.
13. Gelovige vorming; onderwijs; begrip kweken tussen clerus-leken.

Intermezzo 2

U bent op een feest en iemand wendt zich tot u met de opmerking: "Ga jij nog altijd naar de Kerk, geloof jij nog in die onzin?"

Wat is dan uw antwoord?

Reacties :

1. Ik ga nagenoeg niet naar de kerk, maar denk hier toch anders over. Het geloof blijft mij bezighouden, maar ik vind de vorm niets. Ik probeer het geloof toe te passen in mijn dagelijkse leven....maar ik ben benieuwd naar jouw conclusie.....
2. Jazeker, dit is geen onzin, God is voor mij leidend in alle opzichten, geloven is vertrouwen.
3. Daar heb ik mijn eigen mening over.
4. Ik ga wel naar de kerk, maar niet altijd; ik denk dat elk gesprek wel zin heeft, en iedereen moet zelf bepalen of het zin of onzin is.
5. Ik ga naar de kerk, het is geen onzin.
6. Ja.
7. Jazeker, maar ik zou het niet als onzin omschrijven; mijn antwoord zal a7angen van de situatie, is de aanspreker dronken, een bekende.
8. Ja, ik ga nog naar de kerk maar geloof een heleboel dingen niet, wel dat er in elke mens iets goeds zit; heb eerbied voor de schepping en dat Jezus een nieuwe levenshouding predikte.
9. Ja, ik ga naar de kerk met overtuiging; ik wil graag de boodschap ontvangen voor de komende week d.m.v. de preek; het is voor mij een moment van rust in de week.
10. Ja, ik geloof en probeer te leven naar de boodschap van Jezus en met name naastenliefde uit te dragen; oog voor naasten; luisterend oor.

11. Ja, natuurlijk, omdat het juist zin geeft aan het bestaan, wezenlijk voor de persoon in relatie met Christus.

12. Ja ik ga nog altijd naar de kerk omdat de verkondigde 'zin' belangrijk vind.

Hoewel, preek niet altijd gericht op dagelijkse problemen.

13. Ja, ik ga naar de kerk omdat ik daar steun vind. Maar leg eens uit waarom jij dat onzin vindt, want dat ben ik niet met je eens.

Intermezzo 3

Waar in de Kerk kun je terecht met je vragen, twijfels of kritiek over geloof of de Kerk? of waar droom je van op dat vlak?

Motiveer je antwoord

Reacties:

1. Nooit geprobeerd; bij sommige priesters zou dat kunnen; de kerk is voor mij al te ver weg; Nooit aan gedacht.

2. Bijbelgroep bijeenkomst; priester; kerkbestuurder.

3. Geestelijkheid; ik ben apostel, alle antwoorden zijn voor mij treffend, mensen te weinig.

4. Kapelaan of deken

5. Afspraak maken met kapelaan of deken; erover praten.

6. Pastoor of kapelaan.

7. Bij mijn vriendenkring is dat goed bespreekbaar.

8. Niet bij onze pastoor Tervoort; wel bij kapelaan Dassen, pater Henk Erinkveld Wittem.

9. Bij een priester; goed gesprek met een medegelovige.

10. Weet ik niet; klooster Wittem wellicht; dromen niet van de kerkorganisatie.

11. Pastoor of kapelaan.

12. Bij pastoor, maar door meer parochies samen minder betrokkenheid.

13. Geestelijkheid (biechtvader); dromen met naasten bespreken, familie, burensportgenoten; samen kerk dus.